

2011.01.17

SR Dnr 2011-0001

RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET överlämnar härmed redogörelse för verksamhetsåret 2010

Rådet till skydd för Stockholms skönhet (Skönhetsrådet) består av tretton ledamöter. Tolv utses av kommunfullmäktige efter att ha nominerats från utvalda institutioner och partier, dessa tolv utser i sin tur den trettonde ledamoten. Sammansättningen under 2010 har varit följande: *Anders Bodin (Statens Fastighetsverk), Ulf Sporrang (Kungliga Vitterhets-Historie- och Antikvitetsakademien), Görel Cavalli-Björkman (Kungliga Vetenskapsakademiens miljökommitté), Fredrik von Feilitzen (Samfundet S:t Eriks styrelse), Anders Jönsson (Sveriges Arkitekter), Bo Swenson (Kungliga Akademien för de fria konsterna), Kjell Strandqvist (Kungliga Akademien för de fria konsterna), Mia Torpe (Svenska Naturskyddsföreningens styrelse), Hugo Nordenfelt (M), Rolf Lindell (S), Ingvar von Malmborg (MP), David Neuman (FP) samt Bo Grandien (utsedd av de övriga).* Anders Bodin har varit rådets ordförande och Bo Grandien vice ordförande. I enlighet med reglementet utsågs också i början av verksamhetsåret tre delegationsgrupper med uppgift att närmare studera eller förbereda omfattande ärenden. Sammansättningen under 2010 har i delegationsgrupperna varit följande. *För plan- och byggnadsärenden: ordförande, vice ordförande, sekreteraren samt ledamöterna F von Feilitzen, A Jönsson, I von Malmborg, H Nordenfelt och R Lindell. Naturvårdsärenden: ordförande, vice ordförande, sekreteraren samt ledamöterna G Cavalli-Björkman, Ulf Sporrang och M Torpe. Kulturvårdsärenden: ordförande, vice ordförande, sekreteraren samt ledamöterna G Cavalli-Björkman, I von Malmborg, D Neuman, K Strandqvist samt B Swenson.*

Skönhetsrådet har under året mottagit och diariefört 426 ärenden (jmf 2009:421) vilka kan indelas i frågor rörande planärenden: 64 och bygglov: 118 (motsvarande för år 2009 är 55 respektive 126), samt i övrigt skrivelser från privatpersoner samt ärenden som initierats av rådet. Under verksamhetsåret har rådet sammanträtt vid 11 ordinarie sammanträden och 8 delegationssammanträden. Till de ordinarie sammanträdena kallas, förutom rådets ledamöter, även de adjungerade: d.v.s. stadsbyggnadsdirektören, stadsarkitekten, distriktschefer och bygglovschefer vid stadsbyggnadskontoret, stadsantikvarien, samt slottsfogden vid Kungl. Djurgårdens förvaltning. Under årets sammanträden har ledamöterna dessutom fått ta del av föredragningar i aktuella ärenden från tjänstemän vid kommunala eller statliga förvaltningar, representanter för arkitektkontor m.fl.

Sekreterare och kanslichef för Skönhetsrådet har varit Martin Rörby. Under Martin Rörbys föräldraledighet fr.o.m. 2010.08.01 har Anna Karin Edblom på halvtid innehaft tjänsten. Vid rådets kansli har, förutom sekreteraren, två handläggare tjänstgjort: Monica Hector och Cecilia Skog, den senare även protokollförare under rådets sammanträden. Kansliet representerar rådet i olika referens- och samrådsgrupper, t.ex. samrådsgruppen för stadsmiljöfrågor, samordningsgruppen för plan- och bygglov Järva samt den grupp för granskning inför start-PM som Stadsbyggnadskontoret leder.

TENDENSER

Under de senaste åren har stadsbyggnadsdebatten utmärkts av stora projekt som Slussen, Norra Stationsområdet och Norra Djurgårdsstaden, av de genomgripande program som Stadsbyggnadskontoret tagit fram för stadsutvecklingsområden eller av diskussioner runt landmärken och märkesbyggnader som Stadsbibliotekets tillbyggnad, Tors torn och Stockholm Waterfront. De här ämnena är fortfarande viktiga, vilket inte minst märks i de frågor som allmänheten ställer till rådet. Vad gäller Skönhetsrådets verksamhetsområde, som i hög grad rör planering i ett tidigt skede, märks det att programmen skapat tydliga riktlinjer att arbeta efter och 2010 har därför snarare präglats av ställningstaganden av principiell karaktär i enskilda ärenden än ett fortsatt planerande i programform. Många av de ärenden som rådet behandlat under året har rört senmodernistiska områden och arbetsplatser som står inför förändring eller förändringar i befintliga strukturer och på väletablerade platser. De ärenden som rådet har remitterats har också påfallande ofta återkommit under året för att kunna vidarebearbetas i samråd med Skönhetsrådet, Stadsbyggnadskontoret och byggherren. Ärenden som har väckt allmänhetens intresse under året och fått medial genomslagskraft är bland andra detaljplanerna för Gasklocka 3 och 4, Trygg Hansas huvudkontor, Vattenfalls huvudkontor, detaljplanen för Nya Slussen samt bygglov för Skogskrematoriet och ett nytt ABBA-museum. (Samtliga remissvar går att få i kopia från kansliet, texterna som följer är starkt sammanfattade.)

Gasverksområdet, Gasklocka 3 och 4

Stadsbyggnadskontoret upprättade under slutet av 2010 ett detaljplaneförslag för den del av Gasverksområdet som innefattar två av de fem befintliga gasklockorna. I planförslaget föreslogs gasklocka 3 bevaras för att inrymma en konsthall medan klocka 4 föreslogs rivas för att ersättas med ett bostadshus. Idén är att ersätta gasklocka 4 som landmärke med ett nytt högt bostadshus av landmärkeskaraktär men att låta byggnadens höjd styras av något Stadsbyggnadskontoret kallar ”slankhetsprincipen” – vilket gör att frågan om höjden ses som en gestaltungsfråga och lämnats relativt öppen. Rådet såg gärna att projektet genomförs och kommenterade att detaljplaneförslaget visar ett storslaget och väl genomarbetat uppslag med intressanta planlösningar för bostäderna och en genomtänkt helhetsidé med park, närmiljö och offentlig plats. Rådet ansåg också att platsen är rätt för ett högt hus men att Stadsbyggnadskontoret inte borde fokusera på våningsantal utan istället börja planera med utgångspunkt i närmiljön.

Trygg Hansas och Vattenfalls huvudkontor

Under ett seminarium i oktober kallade rådet handläggare och politiker i de tekniska förvaltningarna och nämnderna till ett seminarium med temat ”I riskzonen – hur gör vi med husen från vår nära historia?” eftersom flera av de stora senmodernistiska områdena (arbetsplatser så väl som bostäder) står i begrepp att förändras. Skönhetsrådet förstår att det måste finnas en möjlighet att förvalta och utveckla de stora kontorsanläggningar som härrör från 1950 och 60-talet; nya användningsområden för byggnaderna så väl som ändrade arbetssätt och företagsstrukturer medför nya krav på lokalerna. I fallet med Trygg Hansas hus i kvarteret Brädstapeln förefaller det dock inte som om verksamheten kräver de förändringar som föreslås, det handlar snarare om exploatering av fastighetsytan. Skönhetsrådet ansåg varken att det är en stadsbildmässig fördel eller i allmänhetens

intresse att ersätta det låga gathuset och den öppna gården med ett slutet gaturum. Rådet ansåg inte heller att det är försvarbart att förändra den blåklassade anläggningens grundläggande struktur av dessa skäl. Skönhetsrådet avstyrkte därför bestämt förslag till detaljplan.

Vad gällde Vattenfalls fd huvudkontor i Råcksta innebär detaljplanen en mer omfattande exploatering i och med att företaget lämnat anläggningen. Förslaget tillför ny bebyggelse i området samtidigt som de ursprungliga höga kontorsbyggnaderna, den lägre restaurangbyggnaden och den äldre Råcksta gård bevaras. Skönhetsrådet hade tidigare ställt sig negativt till programförslaget då rådet istället ville se ett förslag utvecklat efter en starkare stadsanalys och med större hänsyn till huvudanläggningen – kontor så väl som park. Rådet kvarstod vid huvuddragen i det tidigare yttrandet när detaljplanen återkom efter sommaren och framförde att exploateringen fortfarande är för hög. Rådet såg det däremot som positivt att inflygningshöjder till Bromma flygplats tvingat den höga byggnadskroppen vid *Entreplatsen* till ett lägre våningsantal, vilket fortfarande möjliggör en märkesbyggnad men i en volym som är underordnad huvudanläggningen. I den södra delen av planområdet finns också de stadsradhus som förläggs i ett diagonalt mönster över parkrummet. Stadsradhusen är tänkta att uppföras efter ett mönster som hämtat inspiration från två av Amsterdams bostadsöar ”*Borneo-Sporenburg*” men som avses utföras med en än högre variation än där.

Detaljplan för Nya Slussen

Under verksamhetsårets början remitterades ett detaljplaneförslag för Nya Slussen. Rådet svarade med konkreta punkter som rådet ansåg vara nödvändiga att åtgärda för att platsen ska bli den knutpunkt av betydelse som förslaget syftar till. Bland annat framförde rådet att huvudbron måste göras smalare och förskjutas mot väster och att området mellan de båda broarna bör modelleras om för att skapa ett starkare samband mellan Gamla Stan och Södermalm. Förslagets ramplösningar och terrasser måste också bearbetas så att de inte upplevs som barriärer och den tillkommande bebyggelsen ovanpå däckets på Södermalmssidan måste utgå, med undantag för kvarteren markerade W2 och W3. Betydligt lägre och småskaligare kajbebyggelse skulle kunna övervägas istället, gärna med ett publikt kulturinnehåll som motvikt till den nya gallerian under däckets. Frågan om Nya Slussen återkommer under 2011.

Skogskrematoriet

Ännu en av de stora frågorna under 2010 har varit tävlingen om ett nytt krematorium. Det vinnande bidraget, ”En sten i skogen”, utmärks av en enkelhet i volymen. Det är genom materialen och materialbehandlingen som byggnaden kommer att få sitt uttryck. Skönhetsrådet uppskattade grundidén som också på ett respektfullt sätt följer Gunnar Asplunds och Sigurd Lewerentz gestaltungsprinciper för Skogskyrkogården. Enkelheten i det arkitektoniska uttrycket kombinerat med välstuderade detaljer och påkostade ytskikt har i hög grad bidragit till att kyrkogården i sin befintliga gestaltning har blivit utsett till världsarv. Skönhetsrådet var medvetet om att man befinner sig under stor tidspress och att budgeten är begränsad, men uppmanade ändå Kyrkogårdsförvaltningen att låta arkitekten få de resurser som behövs för att fortsätta detaljstudierna och påpekade att det är viktigt

att man inte försöker att banta kostnaderna genom att i avgörande delar välja billigare byggnadsmaterial.

Södra Djurgården

På Södra Djurgården ligger Stockholms fem största turistmål: Skansen, Gröna Lund, Vasamuseet, Cirkus och Junibacken. Tillsammans utgör turistmålen en temapark som attraherar besökare i så stora mängder att det är den sjunde största evenemangsparken i världen och är, på delad förstaplats med EuroDisney i Paris, den största attraktionsparken i Europa. Det här är även en del av Stockholms Nationalstadspark vilket gör förändringar i området oerhört känsliga. Ett flertal planer för Södra Djurgården har varit aktuella under senare år; Besökscentrum vid Djurgårdsbron, Gröna Lunds utvidgning och detaljplanen för Kv Konsthallen (Restaurang Lindgården) är exempel på stora ärenden som rör området och som intresserat allmänheten även i år. Under året har rådet remitterats ytterligare tre frågor rörande Södra Djurgården: Ny scen och entré för Cirkus, ny entré även för Vasamuseet och ett bygglov för ett nytt ABBA-museum.

ÄRENDEN INITIERADE AV RÅDET

Som remissinstans i stadsmiljöfrågor får Skönhetsrådet möjlighet att yttra sig på ett tidigt stadium. Den största andelen ärenden som Skönhetsrådet behandlar är detaljplaneärenden samt bygglovsärenden som stadsbyggnadskontoret respektive stadsdelsförvaltningarna sânt på remiss. Rådet har dessutom möjlighet att ta upp ärenden som väckts av privatpersoner och kan initiera och driva egna ärenden. Två av de ärenden som rådet initierat under 2010 har fått stor medial genomslagskraft.

Kvarteret Krejaren, Östermalmstorg

Skönhetsrådet har under lång tid aktivt följt arbetet med utformningen av den nya byggnaden i kvarteret Krejaren 2 vid Östermalmstorg. Det var därför med beklagan rådet tvingades konstatera att slutresultatet inte kunde motsvara de förväntningar som måste ställas på en byggnad i detta centrala läge i staden. Skönhetsrådet remitterades inte det slutgiltiga förslaget för fasaderna. Det senaste svar rådet avgav gällde den tidigare lösningen, innan parallella arkitektuppdrag genomfördes på initiativ av stadsbyggnadsroteln, och avsåg då fasader i natursten som rådet i en bearbetad form tillstyrkte. I samband med en information om de parallella arkitektuppdragen framförde rådets sekreterare dock, både till Stadsbyggnadskontoret och också det ansvariga arkitektkontoret, mycket tydliga krav på att glasfasadens detaljutformning måste bli föremål för fullskaleprov för att man därigenom skulle kunna bedöma färger, skalan på mönstret etc. Skönhetsrådet kallades aldrig till någon avsyning och efter vad rådet har kunnat inhämta tycks det som om något sådant prov överhuvudtaget aldrig gjordes. Det färdiga resultatet visade en fasad där det vita fasadglaset mellan fönstren med sin grå-lila dekor i stor skala förstörde det samlade fasaduttrycket. För att rädda den situation som uppstod uppmanade Skönhetsrådet Stadsbyggnadsnämnden att i dialog med fastighetsägaren allvarligt undersöka möjligheterna att få ett byte av fasadglaset mellan fönstren till stånd. Under hösten inleddes diskussioner mellan Stadsbyggnadskontoret, Skönhetsrådet och byggherren som nu enats om ett möjligt sätt att bearbeta fasaderna. Ärendet kommer att behandlas vidare under 2011.

Rivning av hus vid Klarabergsviadukten

Skönhetsrådet uppmärksammade under 2010 att Stadsbyggnadsnämnden beviljat rivningslov för byggnaden på fastigheten Orgelpipan 5, Klarabergsviadukten. Sin lilla skala till trots är huset ett av de främsta exemplen i Sverige på tillämpning av Le Corbusiers arkitektoniska idéer. Fasaden mot kyrkogården har ett uttryck som förebådar dagens arkitektoniska ideal på ett sätt som gör byggnaden unik och tillsammans grannhuset vid Klarabergsgatan utgör byggnaden en omistlig ensemble i skarven mellan efterkrigstidens nya citymiljö och det gamla Klaras verkliga hjärtpunkt. Av rivningsansökningarna framgick att syftet med åtgärderna är att bereda plats för nedgången till den nya citybanan. Detta fann rådet märkligt eftersom en ny, bearbetad plan som innebär att stationsentrén istället förläggs till Orgelpipan 6 (Hotell Continental) i princip redan fanns framme när ansökningarna kom in. Ärendet remitterades varken till Stadsmuseet eller Skönhetsrådet, detta trots att det borde vara självklart att ge både museet och rådet möjlighet att yttra sig över rivningar av byggnader som ingår i kulturhistoriskt känsliga miljöer eller på andra sätt viktiga stadsbildssammanhang. Enligt rådets uppfattning måste en grundläggande princip vara att rivningslov inte beviljas med mindre än att det finns en ny byggnad genomritad till en så pass hög konkretiseringsgrad att det går att ställa denna mot den befintliga – d.v.s. man ska kunna göra ett medvetet och övervägt val medan ett val fortfarande är möjligt.

DETALJPLANER

Under en lång rad år har ett stort antal förtätningsprojekt detaljplanerats, remitterade till rådet efter antagna programsamrådsförslag. Rådet gjorde därför under året en uppföljning i Kärrtorp och Skarpnäck för att se resultatet av vad som kommit att utföras. Det stod klart att mycket överensstämmer med grundidéer från programskedet och att det funnits en stor vinst för områdets gestaltning att ärendena planerats sammanhållet. Under 2010 har dock de remitterade detaljplaneärendena snarare koncentreras runt enskilda frågor än stora generella huvuddrag vilket också speglats i rådets remissvar.

Rinkebystråket

Rådet har vid ett flertal tillfällen påpekat vikten av förankring och samarbete för ett gott resultat. I detaljplaneförslaget angående Rinkebystråket tillstyrkte rådet 13 paviljonger med lokaler som ska fyllas med verksamheter i form av kultur, kommers, nöjen och lokalt småföretagande. Rådet ställde sig mycket positivt till förslaget och kommenterade att det är ett spännande och viktigt resultat av Järvalyftets intention att öka attraktionskraften i stadsdelen. För att genomföra en förändring av det här slaget krävs samråd och förankring, vilket Järvalyftet förstått och kommunicerat till de boende i stadsdelen. Enligt rådet är det också viktigt att även ägaren till Rinkeby centrum, Boultee, samarbetar med Stockholms stad i frågan om kommersiella flöden, attraktionskraft, utbud och efterfrågan för att förändringen ska bli av den kvalitet man eftersöker.

Årstafältet

2007 gav Stadsbyggnadsnämnden och Exploateringsnämnden sina respektive kontor i uppdrag att utreda och planera för en ny stadsdel på Årstafältet. Efter en internationell

arkitekttävling utsågs tävlingsbidraget "Arkipelag" till vinnare och detta förslag har sedan utgjort utgångspunkten i ett aktuellt programförslag. Årstafältet har, trots de senaste årens upprustning, inte funnit sin form och området ger fortfarande intryck av att vara skräpigt och outnyttjat. Rådet gladdes därför åt det nya programmet som kommer att tillföra Årsta inte bara fler bostäder, utan också kvaliteter i form av möjligheter till aktiviteter och en park som går att både nyttja och njuta av. Skönhetsrådet uppskattar också det arbete som Stadsbyggnadskontoret lagt ner i planprocessen. Dialogen med de kringboende, inte minst barnen, innebär att Stadsbyggnadskontoret fått inspiration till planarbetet men också att de boende får möjlighet att vara delaktiga i den stora förändringen. Skönhetsrådet har ibland varit kritiskt till stadens bristande intresse och avsaknad av drivkraft i miljöfrågor. Med programmet för Årstafältet uppfattade rådet att man har ett bra miljötankande och miljökonsekvensbeskrivningen är även den värd att uppmärksamma. För rådet framstod det som synnerligen viktigt att Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret också samverkar till att få in så många fastighetsägare och arkitekter som möjligt för att få en stor variation på stadsbebyggelsens innehåll – bostadstyper, upplåtelseformer o.s.v. Den stora utmaningen blir sedan att hitta en bra variation i bebyggelsen och då inte bara i fråga om byggnadshöjder utan även i material, färger, uttryck m.m.

BYGGLOV

I likhet med föregående år rör många bygglov balkonger i innerstaden. Det synes, för rådet, som den intention till principdiskussion i frågan som initierades av Stadsbyggnadskontoret under föregående år inte givit det resultat man önskat. För rådet har det ändå framgått under året hur viktigt det är med samråd, uppföljning och bearbetning för att nå ett gott resultat. Ärenden som rådet hanterat under året – och som återkommit för vidare bearbetning och omstudering – är *entrébyggnaden för Citybanans uppgång* vid Odenplan där rådet avstyrkt detaljplan så väl som bygglov med hänvisning till att byggnaden inte skulle ge platsen karaktär eller skulle bli den självklara del av Odenplan som rådet önskar, *kvartet Tågordningen, Kungsbron*, där byggnaden i det nuvarande spårområdet inte fått den gestaltning som krävs då kvarteret snart får en strategisk placering i ett område som utvecklas men ännu inte funnit sin form, samt naturligtvis också det ovan beskrivna ärendet angående kvarteret Krejaren. I samtliga fall, då ärenden återkommit och rådet givits utrymme för samråd med byggherre och Stadsbyggnadskontoret, har resultatet varit tydligt positivt till stadsmiljöns fördel. Förslagen, som alla avstyrktes av Skönhetsrådet i ett första skede, har haft potential att utvecklas i samråd.

Skärholmen och Husby

Rådet har genom remitterade ärenden och genom representation i den samrådsgrupp för plan- och bygglov i Järva kommit att detaljstudera förändringar i de senmodernistiska bostadsområdena Skärholmen och Husby. Två bygglovsansökningar avser tilläggsisolering och yttre ändring av bostadshus i ett s.k. miljonprogramsområde i Skärholmen. Förslaget innebär att byggnaderna, förutom att de tilläggsisoleras, förses med nya balkongfronter och nya fönster. Skönhetsrådet ansåg att principerna för omgestaltningen av miljonprogramshuset var genomtänkta och man har förstått byggnadernas typologi. Förändringarna förvanskade, enligt rådet, inte byggnadernas

karaktär och gestalt utan tillförde ytterligare kvaliteter. Rådet önskade dock en utvärdering av genomförda åtgärder innan man går vidare med områdets övriga byggnader.

I Husby kom ett remitterat bygglovsärende att följas av ett utarbetande av ett gestaltungsprogram på det sätt som rådet önskade i fråga om Skärholmen. Kvarteret Molde består av flera bostadshus och gårdar längs ett centralt placerat gångstråk. Den ursprungliga fasadfärgen är en dovt blå ton men några hus i områdets norra del har redan renoverats. I samband med det fortsatta arbetet ser rådet ser gärna att man utgår från Folke Romells ursprungliga färgsättning för fasader och detaljer men anser samtidigt att det är upplevelsen av byggnaderna snarare än det exakta återskapandet av originalkulörerna som är det viktiga. Ärendet fortsätter att behandlas under 2011.

ÄRENDEN INITIERADE AV PRIVATPERSONER

Skönhetsrådet mottar varje år brev, mejl och telefonsamtal i ärenden som rör Stockholm. Många av stadens invånare håller sig också informerade om vad som planeras genom stadens hemsida, där Skönhetsrådet har en naturlig plats. Till Skönhetsrådet kan privatpersoner vända sig för att initiera ärenden och rådet blev på så sätt, av en privatperson, uppmärksammat på att Norrmalms stadsdelsförvaltning har upprättat ett förslag för en ny hundlekplats i Röda Bergen.

Gatu- och fastighetskontoret remitterade under 2004 skönhetsrådet en mycket välgenomarbetad bevarande- och upprustningsplan för Röda Bergen. I planen beskrivs parker och gatumark utifrån sin historiska kontext, de förändringar som skett och vilka åtgärder som behövs för att rusta området. Solvändan beskrivs som en park bestående av tre delar: en formell del vid Torsgatan avsedd att fungera som entrémotiv, en stor cirkelformad lekplats omgiven med planteringar som ger en naturlig karaktär samt en del kallad lilla Solvändan med bersåer och sittplatser. Enligt det nya förslaget placeras hundlekplatsen inom det område som beskrivs som entrén till Solvändan. Skönhetsrådet har förståelse för att det finns ett behov av en hundlekplats i stadsdelen och att det inte är lätt att hitta en lämplig plats för en sådan. Rådet bedömde dock att den planerade anläggningen med sina avgränsade staket och häckar, sin hårdgjorda yta med grus eller barktäckning och övrig utformning inte är lämplig med tanke på Röda Bergsområdets höga arkitektoniska och kulturhistoriska värde. Enligt rådets uppfattning bör Solvändan i stället rustas i enlighet med upprustningsplanens förslag och en annan, mer lämplig plats hittas till den önskade hundlekplatsen.

EKONOMI

Tkr	Budget 2010	Bokslut 2010	Över- / underskott
Kostnader	2 600	2383	217
Intäkter	0	0	0
Netto	2 600	2383	217

Ekonomisk analys

Rådet förbrukade under året 92% av de beviljade medlen (jmf 96% under 2009). Den givna budgeten för 2010 har således resulterat i ett överskott på 217tkr. Skönhetsrådet tilldelas medel i form av en kostnadsdel i Stadsledningskontorets budget och inbegriper inte hyra och administrativa driftskostnader utan avsätts huvudsakligen för personalkostnader som arvoden till ledamöter och löner till kansliets anställda. Vakanser och förhinder att närvara vid möten påverkar i stor grad rådets utgifter. Det positiva utfallet 2010 är till största delen ett resultat av att tjänsten som sekreterare och kanslichef endast varit tillsatt med ett halvtidsvikariat under perioden augusti till december, vilket ger ett procentuellt stort utslag på budgeten.

Stockholm som ovan

RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Anders Bodin

Anna Karin Edblom